

Statsministeriet

Den 31. januar 1986

Spørgsmål 19 af 31. januar 1986:

»Kan de love, som er nævnt i grundlovens § 42, stk. 6, undergives vejledende folkeafstemning?«

Svar:

Grundlovens § 42, stk. 6, er sålydende:

»Stk. 6. Forslag til finanslove, tillægsbevillingslove, midlertidige bevillingslove, statslånslove, normeringslove, lønnings- og pensionslove, love om meddelelse af indfødsret, love om ekspropriation, love om direkte og indirekte skatter samt love til gennemførelse af bestående traktatmæssige forpligtelser kan ikke undergives folkeafstemning. Det samme gælder forslag til de i §§ 8, 9, 10 og 11 omhandlede love såvel som de i § 19 nævnte beslutninger, der måtte være i lovs form, medmindre det for disse sidste ved særlig lov bestemmes, at sådan afstemning skal finde sted. For grundlovsændringer gælder reglerne i § 88.«

Om baggrunden for denne undtagelsesbestemmelse anføres i Max Sørensen, Statsforfatningsret, 2. udgave ved Peter Germer, side 180:

»Det drejer sig først og fremmest om lovforslag om visse finansielle anliggender, som normalt vil være enten hastende eller »upopulære«, såsom forslag til finanslove eller andre bevillingslove samt love om direkte eller indirekte skatter.«

I forfatningskommissionens betænkning, side 36, anføres om disse love alene:

»Det er fra alle sider erkendt, at en række lovforslag af forskellig art ikke egner sig til at undergives folkeafstemning. Der har for kommissionen foreligget en af de tilforordnede professorer udarbejdet redegørelse for, hvilke love i årene 1946-50, ... Denne redegørelse har efter kommissionens skøn ikke bragt forhold for dagen, der kunne gøre det betænkeligt at foreslå en sådan undtagelsesbestemmelse.«

Det følger af grundlovens § 42, stk. 5, at de folkeafstemninger, der omhandles i § 42, er bindende, såkaldt »decisive«, folkeafstemninger, jfr. således Alf Ross, Dansk Statsfor-

fatningsret, 3. udgave ved Ole Espersen, side 339, og Max Sørensen, a.st., side 179.

De love, der er omtalt i grundlovens § 42, stk. 6, kan således ikke undergives bindende folkeafstemning. Dog gælder det for de love, der omtales i § 42, stk. 6, 2. pkt., at de kan undergives bindende folkeafstemning, hvis det ved særlig lov bestemmes, at sådan afstemning skal finde sted.

Der ses ikke i den statsretlige litteratur eller i forfatningskommissionens betænkning at være taget stilling til spørgsmålet, om de love, der er omtalt i § 42, stk. 6, kan undergives vejledende folkeafstemning.

Som anført i justitsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 12 kan der ikke afholdes vejledende folkeafstemning i tilfælde, hvor der efter grundloven skal afholdes (bindende) folkeafstemning, og der er ikke andre begrænsninger i lovgivningsmagtens adgang til ved lov at fastsætte, at der skal afholdes vejledende folkeafstemning og om hvad.

Justitsministeriet er på den baggrund mest tilbøjelig til at mene, at der intet er til hinder for at afholde vejledende folkeafstemning om de love, der er omtalt i § 42, stk. 6.

Det tilføjes, at der i det foreliggende tilfælde ikke er tale om at afholde folkeafstemning om et lovforslag, hvis vedtagelse er nødvendig til gennemførelse af bestående traktatmæssige forpligtelser.

Statsministeriet

Den 31. januar 1986

Spørgsmål 20 af 31. januar 1986:

»Hvorfor ønsker regeringen ikke, at de færøske og grønlandske folketingsmedlemmer skal have vejledning fra deres egne vælgere gennem en vejledende folkeafstemning, når de samme medlemmer i folketinget skal tage stilling til Den Europæiske Fælles Akt, hvori indgår EPS-traktaten, der også vedrører Færøerne og Grønland?«

Spørgsmål 21 af 31. januar 1986:

»Med hvilken begrundelse finder regeringen, at den enkelte statsborger på Færøerne og i Grønland ikke skal have samme mulighed som en statsborger i Danmark for at vejlede folketinget om en eventuel dansk tiltræden af en traktat om Det Europæiske Politi-